

"Su həyat deməkdir,
təmiz su sağlam
həyat deməkdir"

İlham Əliyev

BÜLLETEN

Nö 12 (27) • Noyabr 2014-cü il

www.azersu.az

Qaynar xətt - 955

Şəmkirçay su anbarı istismara verilmişdir

**Koreyanın Baş naziri
“Azərsu” ASC-nin
yeni inzibati binasının
tikintisi ilə tanış olmuşdur**

səh. 4

**“Azərsu” ASC “Xəzər:
ətraf mühit üçün
texnologiyalar” sərgisində**

səh. 5

**Horadiz və Şirvan
şəhərlərində
regional təlimlər
keçirilmişdir**

səh. 6, 7

Şəmkirçay su anbarı istismara verilmişdir

Noyabrın 15-də Şəmkirçay su anbarı və su elektrik stansiyasının açılış mərasimi keçirilmişdir. Prezident İlham Əliyev açılış mərasimində iştirak etmişdir.

Əvvəlcə dövlət başçısına Şəmkirçay su anbarının planı, magistral suvarma kanallarının sxemi, döryaçanın tikintisinin əsas göstəriciləri, bəndin baş planı və digər qurğular barədə ətraflı məlumat verilmiş, mövcud su anbarlarının xəritəsi nümayiş etdirilmişdir.

Ümumi tutumu 164,5 milyon kubmetr olan Şəmkirçay su anbarının faydalı həcmi 156,3 milyon kubmetrdir. Anbarın bəndinin nüvə hissəsindən hündürlüyü 196 metrdir. Orta illik su ehtiyatı 265,2 milyon kubmetr olan Şəmkirçay çayıının sularını bu anbara nizamlaşdırmaqla il ərzində 207,9 milyon kubmetr sudan istifadə olunacaq.

Layihəyə uyğun olaraq su anbarında nəqledici, qəza su-tullayıcı və təzyiqli enerji tunelleri tikilmiş, suyun əkin sahələrinə nəqli məqsədilə dəmir-beton üzüzlü kanallar inşa olunmuşdur. Bu mənbə hesabına Şəmkir, Göygöl, Samux və Goranboy rayonlarında 54 min hektar torpaqda suvarma yaxşılaşdırılacaq, 17 min hektar torpaq isə yenidən suvarılacaq. Şəmkirçay su anbarından Gəncə və Şəmkir şəhərlərinə, Samux rayonunun Nəbiağlı

qəsəbəsinə saniyədə 1,6 kubmetr su verməklə əhalinin içməli su təchizatı yaxşılaşdırılacaq.

Dövlət başçısına məlumat verilmişdir ki, 25 meqavat güclü olan stansiyada ildə 56 milyon kilovat elektrik enerjisinin istehsalı nəzərdə tutulur.

Prezident İlham Əliyev su elektrik stansiyası və Şəmkirçay su anbarının açılışını bildirən düyməni işə salmışdır.

Açılış mərasimində çıxış edən Prezident İlham Əliyev bildirmişdir ki, infrastruktur layihələri, elektrik stansiyaları, kənd yolları, içməli su layihələri ölkəmizin çoxşaxəli inkişafını təmin edir və regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramının tərkib hissəsidir. 2018-ci ilə qədər ölkəmizdə əsas infrastruktur və sosial məsələlər həllini tapacaqdır.

Şəmkirçay su anbarı, su elektrik stansiyası, su kanalları vahid bir kompleks təşkil edir. Bu infrastruktur obyektinin fəaliyyəti nəticəsində ölkə iqtisadiyyatına, kənd təsərrüfatına, sahibkarlığın inkişafına çox böyük dəstək veriləcək. Büyütən investisiya tutumlu bu layihəyə 700 milyon manatdan çox dövlət vəsaiti qoyulmuşdur ki, bu

da Taxtakörpü su anbarından sonra qeyri-neft sektoruna qoymulan ikinci böyük investisiya hesab olunur: "Bu layihə dörd rayonun sahəsini əhatə edir - Şəmkir, Göygöl, Samux, Goranboy. Bu rayonlarda kənd təsərrüfatının inkişafı, əlbəttə ki, bu layihənin icrası nəticəsində daha da sürətlə gedəcək. Bir məqamı da qeyd etmək istəyirəm, eyni zamanda, bu layihədən insanlar içməli su kimi istifadə edəcəklər. Şəmkir və Gəncə şəhərlərinə, o cümlədən, Samux rayonunun bir neçə yaşayış məntəqəsinə içməli su veriləcək. Bu, təmiz içməli sudur, keyfiyyətlidir, töbüidir və bu layihə böyük Şəmkirçay kompleksinin tərkib hissəsidir."

Suvarma, meliorasiya, kənd təsərrüfatı, sahibkarlıq, enerji təhlükəsizliyi, içməli su, yəni, insanların sağlamlığı və inkişafı. Bax, budur bir layihədə cəmləşən amillər. Bir daha onu demək istəyirəm ki, ancaq Azərbaycan dövlətinin güclü iradəsi, düşünülmüş siyaseti, planlı şəkildə apardığı siyaset nəticəsində bu layihələrin icrası mümkün olmuşdur.

Tədbirdə Şəmkirçay su anbarının regionların sosial-iqtisadi inkişafına vacib töhfə olduğu vurgulanmış və müstəqillik illərində reallaşdırılan ən mühüm layihələrdən biri kimi Azərbaycanın müasir tarixində mühüm yer tutacağı bildirilmişdir.

Yeni Azərbaycan Partiyasının yaranmasının 22-ci ildönümü qeyd olunmuşdur

Müstəqil Azərbaycanın ictimai-siyasi həyatında tarixi xidmətləri olan Yeni Azərbaycan Partiyasının yaranmasının 22-ci ildönümü münasibətilə "Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyətində tədbir keçirilmişdir.

Tədbiri giriş sözü ilə açan YAP "Azərsu" ASC ərazi ilk təşkilatının sədr müavini, "Birləşmiş Sukanal" MMC-nin direktoru Etibar Məmmədov bu əlamətdar gün münasibətilə təbriklərini çatdırmış, partiyanın yaranma tarixi, inkişaf mərhələləri, ölkənin ictimai-siyasi həyatındaki müstəsna rolu barədə məlumat vermişdir.

"Azərsu" ASC-nin sədri Qorxmaz Hüseynov partiyanın yaranma tarixinə nəzər salaraq qeyd etmişdir ki, xalqa, vətənə, dövlətçiliyə xidmət edən Yeni Azərbaycan Partiyası ümummilli lider Heydər Əliyev ideyalarına əsaslanaraq ölkəmizin ictimai-siyasi həyatında fəal iştirak etmiş, dövlətçiliyimizin möhkəmlənməsinə töhfələr vermişdir: "Yeni Azərbaycan Partiyası iqtidarda olduğu müddətdə Azərbaycanın siyasi və iqtisadi müstəqilliyi daha da möhkəmlənmiş, ölkəmizin beynəlxalq aləmdə mövqeyi güclənmişdir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Yeni Azərbaycan Partiyası-

nın sədri cənab İlham Əliyevin həyata keçirdiyi siyaset ölkəmizə böyük nüfuz qazandırmış, Azərbaycan regionun lider dövlətinə çevrilmişdir. Ölkəmizin iqtisadi cəhətdən qüdrətlənməsi əhalinin sosial şəraitinin yaxşılaşmasına səbəb olmuşdur. Bu sahədə işlərin mənətiqi davamı olaraq dövlət başçısının paytaxt və bölgələrdə su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulması layihələri

ığurla həyata keçirilməkdədir".

Tədbirdə çıxış edən YAP Yasamal rayon təşkilatının sədr müavini Tağı Əhmədov ölkənin ictimai-siyasi həyatında partiyanın xidmətlərindən danışmış, ümummilli lider Heydər Əliyev ideyalarının Prezident İlham Əliyev tərəfindən ığurla həyata keçirilməsindən bəhs etmişdir: "Ulu öndər Heydər Əliyev demokratik, hüquqi dövlət, vətəndaş cəmiyyəti quruculuğunda siyasi partiyanın rolunu uzaq-görənliliklə qiymətləndirərək 1992-ci il noyabrın 21-də yaradılmış Yeni Azərbaycan Partiyasının sədri olmaq mə-

suliyyətini üzərinə götürmüşdür. Yeni Azərbaycan Partiyasının yarandığı gündən öz siyasi xəttində sadıqlıyi, xalq, dövlət qarşısında xidmətləri, ölkəmizin bir-birini əvəzlayən uğurları onun cəmiyyətdəki mövqeyini daha da möhkəmləndirmiş, ümumxalq partiyası olduğunu təsdiqləmişdir".

Səhmdar Cəmiyyətin əməkdaşı Günay Məmmədli çıxış edərək dövlət gənclər siyasetinin uğurla həyata keçirilməsindən, gənclərin ölkəmizin ictimai-siyasi və mədəni həyatında fəal iştirakından danışmış, partiya sıralarında on minlərlə gəncin birləşdiyini diqqətə çatdırmışdır.

Daha sonra təşkilati məsələlərə baxılmış, idarə heyəti yenidən formalaşdırılmışdır. Heydər Abbasov YAP "Azərsu" ASC ərazi ilk təşkilatının sədri, Günay Məmmədli və Qafar Mədətov sədr müavini lər seçilmişlər.

Tədbirin sonunda Yeni Azərbaycan Partiyasının yaranmasının 22-ci ildönümü münasibətilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Yeni Azərbaycan Partiyasının sədri cənab İlham Əliyev müraciət qəbul olunmuşdur.

Qeyd edək ki, YAP "Azərsu" ASC üzrə ilk ərazi təşkilatının 2995 üzvü var.

Noyabrın 3-də “Azərsu” Açıq Səhmdar Cəmiyyətində Azərbaycanda səfərdə olan Asiya İnkışaf Bankının Mərkəzi və Qərbi Asiya Departamentinin baş direktoru Klaus Gerhauzerin başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüş keçirilmişdir.

Asiya İnkışaf Bankının nümayəndə heyəti ilə görüş keçirilmişdir

Görüşdə “Azərsu” ASC-nin sədri Qorxmaz Hüseynov Asiya İnkışaf Bankının ölkəmizdə həyata keçirilən

infrastruktur layihələrində ya-xından iştirak etdiyini xatırladaraq bankın su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin ye-

nidən qurulması layihələrində iştirakını yüksək qiymətləndirmiştir. Səhmdar Cəmiyyətin sədri “Su təchizatı və kanalizasiya investisiya programı” çərçivəsində Göyçay, Ağdaş və Beyləqan şəhərlərində ti-

hələrinin maliyyələşdirilməsində iştirak etməkdə maraqlıdır.

Görüşdə Asiya İnkışaf Bankı ilə birgə maliyyələşdirilən “Su Təchizatı və Kanalizasiya İvestisiya Proqramı”nın icrası və növbəti mərhələlərdə maliyyələşdiriləcək layihələr haqqında ətraflı müzakirələr aparılmışdır.

Qeyd edək ki, Azərbaycan hökumətinin Asiya İnkışaf Bankı ilə birgə maliyyələşdirdiyi “Şəhər su təchizatı və kanalizasiya layihəsi” və “Su təchizatı və kanalizasiya investisiya programı” çərçivəsində Göyçay, Ağdaş, Beyləqan, Ağcabədi və Balakən şəhərlərinin su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulması nəzərdə tutulur. Bu layihələr çərçivəsində Göyçay, Ağdaş və Beyləqan şəhərlərində tikinti-quraşdırma işlərinin böyük hissəsi başa çatmışdır. Ağcabədi və Balakən şəhərlərində isə içməli su və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulmasına hazırlıq görülür.

Azərbaycanda rəsmi səfərdə olan Koreya Respublikasının Baş naziri Çank Honqvon noyabrın 28-də “Azərsu” ASC-nin yeni inzibati binasının tikintisi ilə tanış olmuşdur.

Baş nazirə “Azərsu” ASC-nin yeni inzibati binasının Koreya Respublikasının “Heerim” şirkəti tərəfindən layihələndirildiyi və “Halla Engineering and Construction” şirkəti tərəfindən inşa

Koreyanın Baş naziri “Azərsu” ASC-nin yeni inzibati binasının tikintisi ilə tanış olmuşdur

olunduğu barədə məlumat verilmişdir. Bildirilmişdir ki, tikintisinə ötən il başlanılan binanın 2015-ci ildə istifadəyə verilməsi nəzərdə tutulur.

Baş nazir Çank Honqvon Azərbaycana səfərindən və burada keçirdiyi görüşlərdən məmənun olduğunu diqqətə çatdırılmışdır: “Azərbaycanda Koreya Respublikasının bir neçə şirkət və firmaları fəaliyyət göstərir. Səfər zamanı bir daha yəqin etdim ki, Koreya şirkətləri Azərbaycanda böyük rol oynayır”.

Baş nazir “Halla” Korporasiyasının ona göstərilən etimadı doğrultmaq üçün böyük imkanlara malik olduğunu bildirərək qeyd etmişdir ki, tikintinin uğurla başa çatdırılması gələcək əməkdaşlıq üçün yeni üfüqlər aça bilər.

Qeyd edək ki, 2,3 hektar sahədə inşa edilən yeni inzibati bina 20 mərtəbədən və 2 mərtəbəli zirzəmidən ibarətdir. Binanın ümumi sahəsi 36325 kvadratmetr, hündürlüyü 124 m, mərtəbələrin hündürlüyü isə 4,8 metr təşkil edir.

“Azərsu” ASC-nin yeni in-

zibati binası 900-e yaxın işçi heyəti üçün nəzərdə tutulur. Binada ofis otaqları, mərkəzi dispeçer idarəetmə otağı, Call Center, konfrans zalları, kitabxana, yeməkxana, su muzeyi, sağlamlıq mərkəzi, digər texniki xidmət otaqları, yeraltı avtomobil dayanacağı yaradılacaqdır.

"Azərsu" ASC "Xəzər: ətraf mühit üçün texnologiyalar" sərgisində

"Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti Bakı Ekspo Mərkəzində keçirilən 5-ci Beynəlxalq "Xəzər: ətraf mühit üçün texnologiyalar" ("CTE-2014") sərgisində uğurla təmsil olunmuşdur.

Ekoloji vəziyyətin yaxşılaşdırılması və ətraf mühitin qorunmasına öz töhfələrini verən "Azərsu" ASC sərgidə xüsusi pavilyonla iştirak etmişdir. Pavilyonda yeni su mənbələri, su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulması istiqamətində həyata keçirilən layihələr, ekoloji tədbirlərlə bağlı stendlər, maketlər və videoçarxlar nümayiş etdirilmişdir. Təqdim olunan sərgi materiallarında içməli su təchizatı

və kanalizasiya xidmətlərinin yaxşılaşdırılması məqsədilə həyata keçirilən layihələr haqqında ətraflı məlumatlar əksini tapmışdır.

Sərgi iştirakçılarının diqqətinə çatdırılmışdır ki, "Azərsu" ASC tərəfindən içməli suyun mənbədən götürürlərək istehlakçılara çatdırılmasınadək, eləcə də, şirkət suların idarəolunmasının bütün mərhələlərində ekoloji tələblərə ciddi riayət olunur. Səhmdar Cəmiyyətin mütəxəssisləri Ceyranbatan ultrasüzgəcli sutəmizləyici qurğusu barədə ətraflı məlumat verərək bildirmişlər ki, bu qurğu ekoloji cəhətdən

təmiz və yüksək keyfiyyətli içməli suyun əldə edilməsinə imkan verəcək.

"Azərsu" ASC-nin Mərkəzi Laboratoriyası da ziya-

rətçilərin marağına səbəb olmuşdur. Sərgi iştirakçılarının diqqətinə çatdırılmışdır ki, laboratoriyada beynəlxalq səviyyədə tanınmış şirkətlərin ən müasir avadanlıqları və cihazları quraşdırılmışdır. Bütün bunlar analizlərin yüksək dəqiqliklə və operativ aparılmasına imkan vermişdir.

Tullantı sularının optimal idarə edilməsi və Xəzər dənizinin ekoloji vəziyyətinin qorunması məqsədi ilə şirkət suların təmizləyici qurğulara ötürülməsini təmin edəcək tunel tipli kanalizasiya kollektorlarının tikintisi intensiv şəkildə davam etdirilir.

"Azərsu" ASC-nin həya-

ta keçirdiyi ekoloji tədbirlər sırasında yaşıllaşdırma işləri xüsuslu əhəmiyyət kəsb edir. Son illər idarə və müəssisələrin, hidrotexniki qurğuların yerləşdiyi ərazilərdə genişmiqyaslı yaşıllaşdırma və abadlıq işləri aparılmış və bu istiqamətdə tədbirlər davam etdirilməkdədir.

"CTE-2014" sərgisi "İteca Caspian" şirkətinin təşkilatçılığı, Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, eləcə də, IDEA "Ətraf mühitin mühafizəsi naminə beynəlxalq dialoq" İctimai Birliyinin dəstəyi ilə keçirilmişdir.

Horadizdə mütəxəssislər üçün regional təlimlər başlamışdır

Noyabrun 17-də Füzuli rayonunda "Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin "Regional Təlim İnkışaf Programı-1" çərçivəsində növbəti "Kompleks Təlim Programı"nın açılışı olmuşdur. Horadız şəhərində təşkil olunmuş tədbir Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin abidəsini ziyarətlə başlamışdır.

Heydər Əliyev Mərkəzində keçirilmiş açılış mərasimində əvvəlcə "Azərsu" ASC-nin fəaliyyəti ilə bağlı videoçarx nümayiş etdirilmişdir.

Mərasimdə çıxış edən Füzuli Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Ali Ahiyev məcburi köçkünlərin həyat şəraitinin yaxşılaşması ilə əlaqədar dövlət başçısının həyata keçirdiyi məqsədyönlü siyasetdən və rayonda aparılan abadlıq quruculuq işlərindən danışmışdır: "Prezident İlham Əliyevin tapşırıqlarına uyğun olaraq əhalinin sosial problemlərinin həlli istiqamətində Füzuli rayonunda mühüm işlər görülmüşdür. Cəbhəyanı bölgə sakinlərinin içməli su təchizatının yaxşılaşdırılması məqsədilə həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində sakinlər keyfiyyətli içməli su ilə təmin olunmuşdur".

"Azərsu" ASC sədrinin müavini Mahir Məmmədov istehlakçıların 24 saat fasiləsiz və keyfiyyətli içməli su ilə tə-

min edilməsi istiqamətində regionlarda həyata keçirilən layihələr barədə məlumat vermiş və qeyd etmişdir ki, layihələrin icrası ilə yanşı, kadrların peşəkarlığının artırılmasına da xüsuslu diqqət yetirilir: "Yeni infrastrukturunu idarə etmək üçün peşəkar kadrların hazırlanması prioritet kimi müəyyənləşdirilmişdir. Həyata keçirilən təlim proqramları yerli sukanal idarələrində çalıshan işçilərin bilik və bacarıq-

larının artırılmasına xidmət edəcəkdir".

"Azərsu" ASC-nin "Birləşmiş Sukanal" MMC-nin direktoru Etibar Məmmədov qeyd etmişdir ki, regionların sosial-iqtisadi inkişafı dövlət proqramlarına uyğun olaraq bölgelərdə, xüsusilə cəbhəyanı kəndlərdə içməli su təchizatının yaxşılaşdırılması istiqamətində təxirəsalınmaz tədbirlər davam etdirilir: "Cəbhə xəttində yerləşən və içməli

sudan əziyyət çəkən kəndlərin problemlərinin həlli istiqamətində işlər surətlə davam etdirilir. Yerli icra strukturlarının dəstəyi ilə Füzuli rayonun cəbhə bölgəsində yerləşən kəndlərinin içməli su problemi köklü şəkildə həll edilmişdir".

Tədbirə dəvət olunmuş Fransanın "Suez Environment" şirkətinin layihə direktoru Alen Karbonel keçirilən təlimləri yüksək qiymətləndirmiş və "Azərsu" ASC ilə əməkdaşlığın faydalı olacağını bildirmişdir.

"Azərsu" ASC-nin İşlər idarəsinin rəisi müavini Rəhid Fətəlibzadə Füzuli rayonunda keçirilən 6-cı regional təlimdə Ağcabədi, Ağdam, Bördə, Beyləqan, Füzuli, İmişli, Laçın, Tərtər, Xocavənd və Zərdab sukanal idarələrinin 224 nəfər əməkdaşının iştirak etdiyini bildirmişdir: "Seminar və praktiki məşğələlər formasında keçirilən təlimləri müvaffiqiyyətlə başa vurmuş işçilər "Azərsu" ASC-nin "Daxili təlimçilərin təlimi" layihəsi üzrə namizədlərin seçiləməsi və hazırlanması proqramına daxil ediləcəklər. Təlim müddətində iştirakçıların asudə vaxtlarının səmərəli keçirilməsi üçün müxtəlif sosial proqramlar həyata keçiriləcəkdir".

Açılış mərasimindən sonra "Azərsu" ASC-nin rəhbərliyi Füzuli rayonu ərazisində yerləşən N sayılı hərbi hissədə olmuş, şəxsi heyətlə görüşərək onlara müxtəlif hədiyyələr təqdim etmişdir.

"Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin "Regional Təlim İnkışaf Programı-1" çərçivəsində Şirvan şəhərində 7-ci "Kompleks Təlim Programı"nın rəsmi açılışı olmuşdur. Açılış mərasimindən öncə tədbir iştirakçıları ümummilli lider Heydər Əliyevin abidəsini ziyarət etmiş, Heydər Əliyev Mərkəzi ilə tanış olmuşlar.

Tədbirdə "Azərsu" ASC-nin fealiyyəti ilə bağlı videoçarx nümayiş etdirilmişdir. **Şirvan şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Mərdan Camalov** şəhərdə həyata keçirilən abadlıq-quruculuq

işləri barədə məlumat vermiş, istehlakçıların içməli su və kanalizasiya xidmətlərindən istifadəsinin yaxşılaşdırılması ilə bağlı "Azərsu" ASC tərəfindən görülən işləri yüksək qiymətləndirmiştir.

"Azərsu" ASC sədrinin birinci müavini Teyyub Cabbarov Şirvan şəhərinin içməli su təchizatının yaxşılaşdırılması istiqamətində görülmüş işlər barədə məlumat verərək bildirmiştir ki, Aran bölgəsinin böyük

Şirvan şəhərində "Kompleks Təlim Programı"nın açılışı olmuşdur

infrastruktur layihələrindən olan Şirvan-Muğan qrup su kəmərinin istismara verilməsindən sonra şəhərin su təchizatında ciddi dönüş yaranmışdır: "2013-cü ilin iyulunda möhtərem Prezident İlham Əliyev Şirvan-Muğan qrup su kəmərindən Şirvan şəhərinə içməli suyun verilməsinin açılışını etmişdir. Yeni mənbədən suyun verilməsindən ve yeni infrastrukturların yaradılmasından sonra Şirvan şəhərinin içməli su təchizatında əhəmiyyətli dəyişikliklər olmuşdur. Şəhərin mərkəzləmiş su təchizatı sistemi olmayan Ye-

mərkəzlərində həyata keçirilən layihələr barədə məlumat verərək bildirmiştir ki, bu layihələr əhalinin içməli su və kanalizasiya ilə bağlı problemlərinin birləşfəlik həllinə xidmət edir: "Azərsu" ASC-nin sıfırı ilə həzirdə 24 şəhər və rayon mərkəzində içməli su və kanalizasiya infrastrukturlarının yenidən qurulması layihələri icra olunur. Yeni infrastrukturları idarə etmək üçün peşəkar kadrların hazırlanması prioritət kimi müəyyənləş-

Fransanın "Suez Environment" şirkətinin layihə direktoru **Alen Karbonel** keçirilən təlimlərin mütəxəssislərin bilik və bacarıqlarının artırılması baxımdan əhəmiyyətli olduğunu qeyd etmişdir.

"Azərsu" ASC-nin İşlər idarəsinin rəis müavini **Rahid Fətəlibzadə** bildirmiştir ki, bu il keçirilən sonuncu regional təlimdə Şirvan, Sabirabad, Saatlı, Göyçay, Kürdəmir, Ucar, Hacıqabul və Neftçala, həmçinin

ni Yaşayış Massivində infrastruktur yaradılmış 15 mindən çox sakin 24 saat su ilə təchiz olunmuşdur. Bu ilin mayında Şirvan şəhərinin Çilpaqlı qəsəbəsinə Şirvan-Muğan qrup su kəmərindən içməli suyun verilməsinə başlanmış və 5000-dək qəsəbə sakininin su problemi həllini tapmışdır".

"Azərsu" ASC-nin "Birləşmiş Sukanal" MMC-nin direktoru **Etibar Məmmədov** Aran bölgəsinin digər şəhər və rayon

dirilmişdir. Həyata keçirilən təlim proqramları yerli sukanal idarələrində çalışan işçilərin bilik və bacarıqlarının artırmasına xidmət edəcəkdir".

Tədbirə dəvət olunmuş

"Kür su kəmərləri" idarəsinin 175 əməkdaşı iştirak edir. Dekabr ayının ortalarına qədər davam edəcək təlimlər seminar və praktiki məşqələlər formasında keçilir.

Təmizləyici qurğuların istismarı mövzusunda təlimlər keçirilmişdir

"Azərsu" ASC tərəfindən ölkə ərazisində içməli su və kanalizasiya infrastrukturlarının yenidən qurulması istiqamətində genişmiqyaslı layihələrin həyata keçirilməsi ilə paralel olaraq kadrların hazırlanmasına da xüsusi diqqət yetirilir. Bu sahədə içməli və çirkab sutəmizləyici kur-

ğularda çalışan mütəxəssislərin peşəkarlığının artırılması xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Bu məqsədlə "Təmizləyici qurğuların istismarı" mövzusunda növbəti təlimlər keçirilmişdir. Təlimdə "Azərsu" ASC-nin aparatının, "Bakı Sukanal" idarəsinin, Sumqayıt Sukanal idarəsinin, Mərkəzi

Laboratoriyanın və "Sukanal" ETLİ-nin əməkdaşları iştirak etmişlər.

Təlim müddətində iştirakçılarla çirkab suyun mənbələri, xarakteristikası və təmizləmə növləri, əsas çirkəndircilər və analiz üsulları, ilkin çökdüyücülər barədə ətraflı məlumat verilmiş. Eyni zamanda müte-

xəssislər təmizləyici qurğularda qoxu probleminin səbəbləri və aradan qaldırılması, təmizləyici qurğuların işinə nəzarət, nümunələrin götürülməsi, ölçmə və dəyərləndirmə işləri barədə nəzəri biliklərini artırmaq imkanı əldə etmişlər.

Qeyd edək ki, 2014-cü ilin 9 ayı ərzində "Azərsu" ASC tərəfindən müxtəlif sahələri əhatə edən 46 təlim keçirilmişdir. Bakı şəhəri və regionlarda keçirilmiş təlimlərdə 2000-dən çox əməkdaş iştirak etmişdir.

"Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti istehlakçıların içməli su təchizatı və kanalizasiya xidmətlərindən istifadəsinin yaxşılaşdırılması, qanunvericiliyə edilmiş dəyişikliklər, qeyri-qanuni istifadənin qarşısının alınması istiqamətində manarifləndirici tədbirləri davam etdirir. Noyabrın 18-də Quba şəhərində rayon sakinləri ilə keçirilən görüşdə bu məsələlərlə bağlı maarifləndirmə işləri aparılmışdır.

Tədbirdə çıxış edən **Quba Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Mübariz Ağayev** bildirmişdir ki, Quba şəhəri və ətraf qəsəbələrdə su təchizatı və kanalizasiya infrastrukturunu yenidən qurulmuş, əhali fasiləsiz keyfiyyətli içməli su ilə təmin edilmişdir.

"Azərsu" ASC-nin "Birləşmiş Sukanal" MMC-nin direktoru Etibar Məmmədov Quba şəhərində içməli su və kanalizasiya layihəsinin icrasının yekunlaşdığını, Quşar, Xaçmaz və Xızı şəhərlə-

rində isə tikinti-quraşdırma işlərinin davam etdiridiyini diqqətə çatdırmışdır.

Səhmdar Cəmiyyətin Hüquq departamentinin rəisi Faiq Kazimov 2014-cü ildə su təchizatı və kanalizasiya xidmətlərindən istifadə ilə bağlı Cinayət Məcəlləsinə və İnzibati Xətalar Məcəlləsinə dəyişikliklər edildiyini, həmçinin sudan istifadə qaydalarının təsdiqləndiridən bildirmiştir. Qeyd olunmuşdur ki, Nazirlər Kabinetinin qərarı ilə təsdiq

Qubada içməli sudan istifadə ilə bağlı maarifləndirmə işləri aparılmışdır

edilmiş "Sudan istifadə Qaydaları"nda su təchizatı və kanalizasiya müəssisələrinin, həmçinin istehlakçıların hüquq və vəzifələri, suölçən cihazların quraşdırılması və istismarı, suyun və kanalizasiya sisteminə axıdilan tullantı sularının uçotu və ödəmə şərtləri, istehlakçıya suyun verilməsinin dayandırılmasının əsasları və müqavilənin ləğv edilməsi, kanalizasiya şəbəkə və qurğularından istifadəyə dair xüsusi tələblər öz əksini tapmışdır. Yeni qaydalar bu sahədə "Azərsu" ASC ilə istehlakçılar arasında hüquqi məsələlərin tənzimlənməsinə xidmət edir.

Cinayət Məcəlləsinin 189.1 maddəsinə edilmiş dəyişikliklərə əsasən, su təchizatı şəbəkələrinə qanunsuz qoşulmaqla bu resursların talanması bu əməllər külli miqdarda ziyan vurmaqla törədildikdə 3 min manatdan 5 min manatadək cərimə və ya 3 ilədək müddətə azadlıqdan məhrumetmə ilə cəzalandırılır.

İcməli sudan qanunsuz və israfçılıqla istifadə olunmasının, xidmət haqlarının ödəməkdən yayınma hallarının qarşısının alınması məqsədilə maarifləndirici tədbirlərin respublikanın digər bölgələrində də keçirilməsi nəzərdə tutulur.

Sudan istifadənin müasir problemləri mövzusunda konfrans keçiriləcək

"Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulması layihələrində elmi nəqliyyətlərə, əhatəli tədqiqatlara əsaslanaraq yeni texnologiyaların tətbiqinə xüsusi diqqət yetirir. Cəmiyyətin alım və mütəxəssisləri suyun emalında innovativ texnologiyaların tətbiqi, su təchizatı, tullantı və yağış suları şəbəkələrinin səmərəli idarəetmə metodları, tullantı sularının təmizlənməsi və müxtəlif məq-

sədlər üçün təkrar istifadəsi, həyata keçirilən layihələr çərçivəsində ətraf mühitin qorunması problemləri üzərində tədqiqatlar aparır. Bu məqsədə mütəmadi olaraq elmi konfranslar, treninq və təcrübə kursları təşkil olunur.

"Azərsu" ASC ilə Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti arasında imzallanmış Təhsil, elm, ixtisasartırma və əmək məşğulluğu sahəsində əməkdaşlığı dair Müqaviləyə uyğun olaraq 18-19 fevral 2015-ci il tarixdə

"Azərbaycanda sudan istifadənin müasir problemləri və onun idarə olunması" mövzusunda elmi konfrans keçiriləcəkdir. Konfransda içmeli su təchizatı və kanalizasiya sektorunun aktual problemləri haqqında məruzələr dinləniləcək, ətraflı müzakirələr aparılacaq.

Konfransın tezisləri və məqalələr elektron formada 10 dekabr 2014-cü il tarixinə qədər elchin.gurbanov@azersu.az ünvanına göndəriləlidir. Da-

ha ətraflı məlumat almaq istəyənlər "Azərsu" ASC-nin Elm və texnika şöbəsinin mühəndisi Elçin Qurbanovla əlaqə saxlaya bilərlər. (012 431-47-67, daxili 55-27)

Qeyd edək ki, "Azərsu" ASC ilə Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti arasında təhsil, elm, ixtisasartırma və əmək məşğulluğu sahəsində əməkdaşlığı dair Müqavilə 19 dekabr 2012-ci il tarixdə imzalanmışdır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Bakı şəhəri və ətraf qəsəbələrdə, eləcə də regionlarda su təchizatı və kanalizasiya infrastrukturlarının yenidən qurulması ilə bağlı tapşırıqlarına uyğun olaraq "Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti tərəfindən kompleks tədbirlər həyata keçirilir. Təsdiqlənmiş dövlət proqramlarının icrasını təmin etmək, eləcə də, göstərilən xidmətlərin keyfiyyətinin yüksəldilməsi məqsədilə 2014-cü ilin 9 ayı ərzində genişməqyaslı tikinti-quraşdırma işləri həyata keçirilmişdir.

Genişməqyaslı tikinti-quraşdırma işləri davam etdirilir

2014-cü ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində "Azərsu" ASC tərəfindən Bakı şəhəri və Abşeron yarımadasında, həmçinin, respublikanın 24 şəhər və rayon mərkəzlərində dövlət büdcəsi vəsaitləri və beynəlxalq maliyyə qurumlarından cəlb olunmuş kreditlər hesabına içməli su və kanalizasiya layihələrinin icrası davam etdirilmişdir.

Gəncə şəhərinin içməli su təchizatının yaxşılaşdırılması məqsədilə Goygöl mənbəyindən 24,5 km uzunluğunda magistral su xəttinin tikintisi başa çatdırılmış və şəhərə suyun verilməsi təmin edilmişdir. Sabirabad və Saatlı şəhərlərinin içməli su təchizatının yaxşılaşdırılması

na hesablanmış, 61,6 km uzunluğunda Talyş-Sabirabad-Saatlı magistral su xəttinin tikintisi həyata keçirilmişdir. Lənkəran və Astara şəhərlərinin içməli su təchizatının yaxşılaşdırılmasını nəzərdə tutan məhsuldarlığı sutkada 30 min kubmetr olan Xanbulan sute-mizləyici qurğusunun tikintisi icra edilmişdir.

9 ay ərzində Bakı şəhəri və Abşeron yarımadasında da içməli su və kanalizasiya layihələrinin icrası davam etdirilmişdir. Büyyük infrastruktur layihələrindən olan Ceyranbatan Ultrasüzgəcli Sutemizləyici Qurğusunun tikintisi üzrə əsas işlər başa çatdırılmışdır. Ceyranbatan-Balaxanlı-Qala-Zirə magistral su xəttinin 22,2 km-lik Qala-Zi-

rə hissəsinin tikintisi yekunlaşmışdır.

Yanvar-sentyabr ayları ərzində Bakı şəhəri və Abşeron yarımadasında tunel tipli kanalizasiya kollektorlarının tikintisi istiqamətində ciddi işlər görülmüş, hazırda Xocasən-Binəqədi-Xirdalan, Dərnəgül-Bakıxanov-Qaraçuxur, Bayıl-Bibiheybət-Lökbatan, Pirşağı tunel tipli kanalizasiya kollektorlarının inşası davam etdirilir.

Ümumilikdə yanvar-sentyabr aylarında Bakı şəhəri və Abşeron yarımadasında, həmçinin regionlarda 842,5 km uzunluğunda magistral və paylayıcı su xətləri çəkilmişdir. Çəkilmiş su xətlərinin 631 km-i regionlarda həyata keçirilmiş layihələrin payına düşür.

9 ay ərzində 235 km-i regionlarda olmaqla 267 km uzunluğunda kanalizasiya və yağış suları xətlərinin çəkilişi təmin edilmişdir. Ötən müddətdə regionlarda 14 ədəd su anbarı tikilmiş, 12 subartezian quyusu istismara verilmişdir. Yanvar-sentyabr aylarında 119 min ədəd smart-kart tipli su sayacı quraşdırılmışdır ki, bunların da 45 mini bölgələrin payına düşür.

Tikinti-quraşdırma işləri üzrə layihələrin icrası nəticəsində 156 min nəfər ilk dəfə mərkəzləşdirilmiş qaydada içməli su ilə təmin edilmişdir. Ümumilikdə icra olunan layihələr 358 min nəfərin içməli su təchizatını yaxşılaşdırılmışdır.

"Azərsu" ASC ilə Fransanın Suez Environnement şirkəti arasında bağlanmış "Praktiki təlim, nou-hau ötürülməsi və texniki yardımına dair müqavilə" çərçivəsində Səhmdar Cəmiyyətin mütəxəssislərdən ibarət nümayəndə heyəti oktyabrın 22-dən 31-dək Fransa, Əlcəzair və İspaniyada səfərdə olmuşlar. Səfər müddətində mütəxəssislər Suez Environnement şirkətinin Paris, Orleans, Əlcəzair və Barselona şəhərlərində fəaliyyəti və həyata keçirdiyi layihələrlə tanış olmuş, təcrübə mübadiləsi aparmışlar.

Fransanın Orleans şəhərində Suez Environnement şirkətinin istismar etdiyi tullantı sularının təmizləmə məntəqəsinə səfər təşkil olunmuşdur. Səfər zamanı mütəxəssislərə tullantı və yağış sularının idarəolunması sistemlərinin iş prinsipləri barədə ətraflı mə-

Mütəxəssislər Fransa, İspaniya və Əlcəzair təcrübəsi ilə tanış olmuşlar

lumatlar verilmişdir.

Nümayəndə heyətinin Suez Environnement şirkətinin Paris-də yerləşən Tədqiqat Mərkəzində keçirdiyi görüşdə şirkətin icra etdiyi layihələrin ətraf mühitə təsiri məsələləri müzakirə edilmişdir. Həmçinin Suez Environnement şirkətinin muzeyinə də baxış keçirilmişdir.

Əlcəzairə səfər çərçivəsində nümayəndə heyəti Əlcəzair şəhərində Sutəmizləyici məntəqədə olmuş, burada yerləşən laboratoriyaaya baxış keçirmişdir. Qonaqlara Suez şirkətinin Əlcəzairdə tətbiq etdiyi Wikti qiymətləndirmə sisteminin nəticələri barədə məlumat verilmişdir. Azərbaycanlı mütəxəssislər burada yaradılmış mərkəzləşdirilmiş logistika sistemi ilə tanış olmuş və mərkəzi anbara baxış keçirmişlər. Səfər çərçivəsində Suez Environnement şirkətinin Əlcəzairdə görüyü işlər haqqında nümayəndə heyətinə geniş mə-

lumat verilmişdir.

Nümayəndə heyətinin sonuncu səfəri İspaniya Krallığına olmuşdur. Barselona şəhərində "Aqualogiya" Təlim və Tədqiqat mərkəzini ziyarət edən nümayəndə heyətinə burada keçirilən təlimlər və aparılan tədqiqat işləri barədə ətraflı məlumat verilmişdir. Mərkəzin kadr hazırlığı siyasetlə tanış olan mütəxəssislər daha sonra Barselona şəhərinin sutəmizləyici məntəqəsi və laboratoriyasına da baxış keçirmişlər.

Qeyd edək ki, "Azərsu" ASC ilə Fransanın Suez Environnement şirkəti arasında 12 may 2014-cü il tarixdə Bakıda imzalanmış "Praktiki təlim, nou-hau ötürülməsi və texniki yardımına dair müqavilə" kadr hazırlığı və təcrübə mübadiləsi sahəsində eməkdaşlığı nəzərdə tutur. Sazişə əsasən qarşidakı 5 ildə 34 peşə və ixtisas üzrə 4500 işçi təlimlərə cəlb olunacaq. Eyni zamanda perspektivdə təlimlərin keyfiyyətlə təşkil edilməsi məqsədilə 250 daxili təlimçi hazırlanacaqdır.

Dünya Su Şurasının 53-cü illik iclası keçirilmişdir

Dünya Su Şurasının İdarəetmə heyətinin 53-cü iclasında "Azərsu" ASC "Sukanal" Elmi Tədqiqat Layihə İnstitutunun elmi işlər üzrə direktor müavini, geologiya-mineralogiya elmləri doktoru Adışirin Ələkbərov iştirak etmişdir. "Azərsu" ASC-nin əməkda-

şı müxtəlif ölkələrdən olan nümayəndə heyətlərinin üzvləri ilə görüşlər keçirilmişdir. Görüşlərdə Azərbaycanda su təchizati və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulması istiqamətində "Azərsu" ASC tərəfinən görülən işlər barədə məlumat verilmiş, qarşılıqlı

əməkdaşlıq məsələləri müzakirə edilmişdir. 7-ci Dünya Su Forumuna hazırlıqla əlaqədar dünyanın müxtəlif regionlarında keçirilən hazırlıq iclaslarının əhəmiyyəti xüsusü qeyd edilmişdir.

Qeyd edək ki, "Azərsu" ASC 2013-cü ildən Dünya Su Şurasının üzvüdür.

İDEA İctimai Birliyinin təşəbbüsü ilə keçirilən "Ümumrespublika yaşıllaşdırma" marafonuna "Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin kollektivi də qoşulmuşdur. Suraxanı Rayon İcra Hakimiyyətinin dəstəyi ilə noyabrın 29-da Hövşan Aerasiya Stansiyasında ağaçəkmə aksiyası keçirilmişdir.

Hövşan Aerasiya Stansiyasının ərazisində təşkil olunan ağaçəkmə aksiyasında 400 ədəd zeytun, 400 ədəd eldar şami tingi ekilmiş, ərazidəki yaşlılıqlara aqrotexniki qulluq göstərilmiş, abadlıq işləri aparılmışdır. Tədbirdə "Azərsu" ASC-nin və Suraxanı Rayon İcra Hakimiyyətinin 100-dək əməkdaşı iştirak etmişdir.

Qeyd edək ki, Heydər Əliyev Fonduñun vitse-prezi-

"Ümumrespublika yaşıllaşdırma" marafonu çərçivəsində ağaçəkmə aksiyası keçirilmişdir

denti, IDEA İctimai Birliyinin təsisçisi və rəhbəri Leyla xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə təbiətin və ekoloji mühitin mühafizəsi, biomüxtəlifliyin qorunması istiqamətində çoxsaylı tədbirlər və layihələr həyata keçirilir. "Ümumrespublika yaşıllaşdırma" mara-

fonu yaşlılıq zoqlaqlarının genişlənməsi, ekoloji tarazlığının bərpası, insanlar arasında ekoloji mədəniyyətin və təbiətə qayğı hissini gücləndirməsinə töhfələr verməkdədir.

Ekoloji sabitliyin təmin olunması və ətraf mühitin qorunmasına töhfələr verən "Azərsu" ASC yaşıllaşdırma tədbirlərini bundan sonra da davam etdirmək niyyətindədir.

Mülki müdafiə məşqi uğurla başa çatmışdır

"Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin Mülki müdafiə üzrə 2014-cü il üçün Tədbirlər Planına uyğun olaraq Hövşan Aerasiya Stansiyasının ərazisində növbəti mülki müdafiə məşqi keçirilmişdir. Mülki müdafiə məşqini Hövşan Aerasiya Stansiyasının rəhbər, komandir-rəis heyətləri, 10 mülki müdafiə dəstəsinin şəxsi heyəti, ümumilikdə 50-dək işçi cəlb olunmuşdur.

Obyekt mülki müdafiə məşqinin keçirilməsində məqsəd fəvqələdə hallarda mühafizə işləri və digər mülki müdafiə tədbirləri üzrə hazırlanmış vəziyyətinin yoxlanılması olmuşdur.

Təlim zamanı mülki müdafiə dəstəleri şəxsi heyətlə tam komplektləşdirilmiş və mühafizə vasitələri ilə təchiz olunmuşdur. Maddi-texniki təchizatın və təlim

yerlərində bütün mülki müdafiə avadanlıqlarının sazlığı yoxlanılmış, imitasiya yerlərinin (dağıntı, zəhərlənmə, yanım və s.) hazırlanmasına diqqət yetirilmişdir. Məşq zamanı daldalanma yerlərinin hazırlanması, işçilərin təhlükəsiz yerlərə çıxarılması, onlara fərdi mühafizə vasitələrinin paylanması, xilasetmə işlərinin aparılması və s. kimi tədbirlərə hazırlıq vəziyyətinə nəzarət edilmişdir.

Məşq prosesində mülki müdafiə qüvvələri şərti olaraq fövqəladə hal baş vermiş ərazinin mühafizəsi, əraziyə giriş-çıxışın məhdudlaşdırılması, baş vermiş yanığının söndürülməsi, kimyəvi zəhərlənmə zonasının lokallaşdırılması, zəhərlənmə baş vermiş ərazidə kimyəvi kəşfiyyatın təşkili, axtarış-xilasetmə, zərərçəkmişlər ilkin tibbi yardımının göstərilmesi və işçilərin təhlükəsiz əraziləre təxliyəsi işlərinin aparılması ilə əlaqədar tapşırıqları yerinə yetirmişlər.

Sonda məşqin nəticələri təhlil edilmiş, hər bir iştirakçının fəaliyyəti qiymətləndirilmiş, nöqsan və çatışmazlıqların aradan qaldırılması ilə bağlı şəxsi heyətə tövsiyələr və tapşırıqlar verilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 01 iyul 2004-cü il tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Qaçqınların və məcburi köckünlərin yaşayış şəraitinin yaxşılaşdırılması və məşğulluğu artırılması üzrə Dövlət Proqramı"na uyğun olaraq "Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti tərəfindən qaçqın və məcburi köckün ailələrinə yardım göstərilməsi məqsədi ilə tədbirlər davam etdirilir. 9 Noyabr - Dövlət Bayramı günü, 12 noyabr - Konstitusiya günü və 17 noyabr - Milli Dirçəliş günü münasibətilə Səhmdar Cəmiyyət tərəfindən Saatlı rayonunda müvəqqəti məskunlaşmış qaçqın və məcburi köckün ailələrinə ərzaq yardımı edilmişdir.

Ərzaq məhsullarının ibaret yardım Saatlı rayonunda məskunlaşmış Füzuli, Ağdam, Cəbrayıllı, Laçın və Zəngilan rayonlarından olan 2257 nəfərdən ibarət 593 məcburi köckün ailəsinə verilmişdir. "Azərsu" ASC-nin və Azərbaycan Su Təsərrüfatı İşçiləri Həmkarlar İttifaqı Respublika Komitəsinin əməkdaşları məcburi köckün ailələrinə ərzaq yardımının paylanması təmin etmişlər.

Məcburi köckünlərə ərzaq yardımı

dan ibaret yardım Saatlı rayonunda məskunlaşmış Füzuli, Ağdam, Cəbrayıllı, Laçın və Zəngilan rayonlarından olan 2257 nəfərdən ibarət 593 məcburi köckün ailəsinə verilmişdir. "Azərsu" ASC-nin və Azərbaycan Su Təsərrüfatı İşçiləri Həmkarlar İttifaqı Respublika Komitəsinin əməkdaşları məcburi köckün ailələrinə ərzaq yardımının paylanması təmin etmişlər.

Su insan hayatıının ayrılmaz hissəsidir. Bəşəriyyət yaranandan insan daim suya ehtiyac duyub, həmişə su ilə təmasda olub. Bu səbəbdəndir ki, quraq yerlərdə həyatı əhəmiyyət kəsb edən suyun axtarışı həmişə aktual olmuşdur.

Suyun başqa planetlərdə mövcud olub-olmaması alimləri həmişə düşündürmüş, bu barədə müxtəlif fərziyyələr irəli sürülmüşdür. Elm inkişaf etdikcə insanlar başqa planetlərdə suyun varlığını barədə tədqiqatlar aparmışlar. Bu araşdırılmalara Yerə ən yaxın göy cismi olan Aydan başlanılmışdır.

Ayda tədqiqat aparan ilk kosmik heyətlər burada su hissəciklərinin olması barədə fərziyələr irəli sürmüşlər. Ehtimal olunurdu ki, Ayın qütbləri istisna olmaqla digər hissələrdə nazik su təbəqəsi mövcuddur.

2008-ci ildə Hindistan Kosmik Agentliyinin Ay səthinə endirdiyi "Çandrayan-1" hind tədqiqat gəmisinin daşıdığı "Moon Mineralogy Mapper-M3" müşahidə cihazı vasitəsilə NASA-nın Cassini və Deep Impact kosmik gəmiləri Ayın səthində nazik su təbəqəsi olduğunu müəyyənləşdirdi.

"Science" jurnalında dərc olunan məqalədə Ayın mineral xəritəsini çıxarmaq üçün düzəldilən M3 aparati səthdən əks olunan işığı analiz etdikdə hidrogen və oksigenlə bağlı kimyəvi elementləri ehtiva edən uzun dalgalı şüalar müəyyən etdi.

Amerikalı alimlər bunun iki hidrogen və bir oksigen atomundan ibarət suyun varlığına işarə etdiyini qeyd etdilər. Bununla da inidyə qədər Ayda suyun ancaq qütb bölgələrindəki kraterlərin dibində, qaranlıq

Ayda suyun mövcudluğunu sübuta yetirildi

bölgələrdə mövcud olması fəriyəsi ortadan qalxdı.

Bu keşfə imza atan tədqiqatçılar Yer planetinin yeganə peyki olan Ayda 2 növ su olduğunu qənaətinə gəldilər. Bunlardan biri Ayın səthinə düşən göy cisimlərindən qaynaqlanmış, digəri isə Ay torpaqlarına məxsus olduğunu düşünürdülər.

Alimlərin hesablamalarına görə Aydakı torpağın 25 fərvarsızda su mövcuddur. 40 il əvvəl Apollo səyahətlərində Aydan götürülen torpaq və daş nümunələrində də su izinə rast

gəlinmişdi. Ancaq burada da alimlər məsələyə ehtiyatla yanaşdılar. Ehtimal olunurdu ki, aydan getirilən cisimlərin daşındığı qab kifayət qədər germetik olmaya bilərdi. Ola bilsin ki, cisimlərin üzərində olan su hissəcikləri havadan daxil olur, Ayın özündən qaynaqlanmayıb. Eyni zamanda alimlər hesab edirlər ki, Ayda suyun olması orada kosmik bazarın qurulmasına şərait yaradı bilər.

Hazırda alimlər ayda suyun buz və ya hidromineral

şəklində mövcudluğundan əminliklə danışa bilirlər. Bununla belə Ayda suyun aşkar edilməsi iki sual doğurur - su orada necə peydə olub və onun mənbəyi hardadır? Bir sıra astronomlar hesab edir ki, Ayda suyun yaranması Günəşin fəaliyyəti ilə əlaqəlidir, digər astronomlar isə bunun kometlərin hərəkəti ilə bağlı olduğunu iddia edir. İki il öncə Ayda suyun əmələ gəlməsinin Günəşin fəaliyyəti ilə əlaqəli olması ilə bağlı bəzi dəlillər artıq təqdim olunub.

